

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026-2027

Opetus- ja kasvatustalouden 17.09.2024 § 77
571/02.02.00/2024

Valmistelija opetus- ja kasvatustalouden johtaja Ronnie Djupsund, talouspäälikkö Kim Salo ja vastuualuejohtajat

Kaupunginhallitus on 20.5.2024 antanut toimialoille ja lautakunnille ohjeet vuoden 2025 talousarvioesityksen laatimista varten. Kaupunginhallituksen antamat talousarviotyön lähtötiedot ja laadintaohjeet löytyvät kaupungin verkkosivuilta "Esityslistat ja pöytäkirjat" -osiosta, kaupunginhallituksen kokouksen 20.5.2024 § 242 liitteestä.

Käyttömenot ja -tulot vuodelle 2025

Talousarvion vuosittainen valmistelu käynnistyy talousarvioaraamien laadinnasta, jotka käsitellään tavallisesti keväisin kaupunginhallituksessa yhdessä talousarvioalaohjeiden kanssa. Tarkoituksena on asettaa taloussuunnittelua ohjaavat tavoitteet toiminnan ja talouden osalta. Taloussuunnittelun ja talousarvioaraamien kokonaiskuvan muodostamiseksi valmistelussa hyödynnetään tuoreimpia tietoja talouden muuttujista ja kehitysnäkymistä. Talousarvioaraamien ja taloussuunnitelmien laadinta perustuu viime kädessä arvioihin ja skenaarioihin kaupungin talouden todennäköisimmistä kehitysurista.

Vuoden 2025 talousarvioaraamien ja taloussuunnitelman 2026–2027 kokonaisuus muodostuu talousarvioalaohjeiden aikataulutuksesta, yhteydestä kaupunkistrategian tavoitteisiin, arvioihin toimintaympäristön keskeisimmistä muuttujista ja niiden vaikutuksista talousarvion laadintaan sekä lähtökohdista ja oletuksista ensi vuoden suunnitteluun.

Kaupunginhallitus kävi talousarvion laadinnan lähtökohdista keskustelut iltakoulussa 6.5.2024 ja valtuusto valtuustoseminaarissa 13.5.2024.

Valtionvarainministeriön julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025–2028, eli kevään 2024 kuntatalousohjelma julkaistiin valtion kehysriihen jälkeen 25.4.2024. Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelma syventää talousarviovalmistelun ja julkisen talouden suunnitelman kuntataloutta koskevaa arviointia. Sen painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa.

Kuntatalouden ennuste on heikentynyt ja odotettua korkeampi kuntien menotaso varjostaa tulevia ennustevuosia ja on kehyskaudella eniten kuntataloutta heikentävä tekijä. Kehysriihi

vastasi kuntien huoliin vain osittain, vaikkakin kokonaisuutena kevään 2024 kuntatalousohjelma oli kuntien näkökulmasta kuntataloutta vahvistava.

Edellisen vuoden kuntatalousohjelmaan verrattuna kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on kuitenkin heikentynyt, ja kunnille jää entistä vähemmän rahaa nettolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kaupungin näkökulmasta talouden pitkántähtäimen suunnitelmissa on edelleen epävarmuutta, mutta on ilmeistä, että keskeiset haasteet ovat rahoituslaskelmassa. Kuntatalouden ennusteiden heikentyessä kaupunki on tilanteessa, jossa ilman toimenpiteitä vuosikatteen eivätkä riitä kattamaan poistoja ja nettoinvestointeja. Samanaikaisesti kaupungin menot kasvavat ja rahoituspohja kaventuu.

Yleinen taloustilanne Suomessa on edelleen heikko. Inflaatio on tullut alaspäin lähemmäksi EKP:n tavoitetta, mutta ohjaukorot ovat edelleen korkealla tasolla. Vaikka ohjaukorkojen odotetaan laskevan, tulevat kaupungin korkomenot kasvamaan merkittävästi investoinnit ja nykyinen lainakanta huomioiden. Lisäksi kuten aikaisemmin on todettu, kevään 2023 kunta-alan palkkaratkaisut tulevat myös kaupungille kalliiksi ja kasvattavat henkilöstömenoja.

Kaupungin investointitarpeet ovat mittavia, jonka johdosta vuosikate on saatava strategian mukaisesti kestäväälle tasolle. Tämän lisäksi investointeja on vielä priorisoitava, uudelleen arvioitava tai jättää tässä vaiheessa toteuttamatta. Keväällä käynnistyneellä talousohjelmalla haetaan tähän apuja, mutta se ei yksin riitä. Taloutta ei saada strategian mukaisesti tasapainoon mikäli kaikki pitävät kiinni saavutetuista eduistaan. Yhteistyötä talouden tasapainoon saattamiseksi tarvitaan kaikilla rintamilla, jotta tavoitteet toteutuvat ja talous tervehtyy.

Opetus- ja kasvatuslautakunnan talousarvion keskeisiä taustaoletuksia vuodelle 2025 ovat:

- Toimintatulot kasvavat 6,5 % vuoteen 2024 verrattuna koko lautakunnan osalta. Vm:n laskelmien mukaan Kokkolan kaupungin kotikuntakorvaukset kasvavat ja ne on otettu huomioon tämänhetkisessä esityksessä. Varhaiskasvatuksen maksutuotot pienenevät, koska Keltaviirin ja Tervanpolttajan päiväkodit lakkautetaan.
- Toimintakulujen kasvu on 4,2 % vuoteen 2024 verrattuna koko lautakunnan osalta. Toimintakatteen muutos on 4,1 %.
- Henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten takia. Lisäksi esityksessä on huomioitu lukuvuodelle 2024–2025 tehdyt päätökset tuntikehyksen sekä koulunkäynnin ohjaajien resurssien osalta. Esityksessä on otettu huomioon myös, että henkilöstökulut ovat ylittymässä varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen vastuualueilla vuoden 2024 osalta. Tämä

ylitys huomioitiin kaupunginhallituksen talousarvion raamiesityksessä keväällä.

- Piispanmäen koulu ja Halkokarin yhtenäiskoulu aloittavat toimintansa 1.8.2025. Talousarvioesityksessä lähtökohtana on, että koulujen tuntikehyksen oppilaskohtainen tuntikerroin ei kasva. Koulujen resursointiin otetaan kantaa erikseen keväällä tehtävässä tuntikehyspäätöksessä, kun oppilasjaot koulujen välillä on tehtynä ja oppilasmäärät ovat tarkentuneet.
- Esityksessä on huomioitu perusopetusasetukseen 1.8.2025 tulevat muutokset. Perusopetusta annetaan muutoksen myötä vuosiluokilla 1. ja 2. keskimäärin vähintään 21 ja 3. vuosiluokalla keskimäärin vähintään 23 tuntia työviikossa 1.8.2025 lukien. Valtio korvaa kunnille aiheutuneet pysyvät lisäkustannukset osana kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 5 §:n mukaista kuntien peruspalveluiden valtionosuutta.
- Perusopetuslakia uudistetaan oppilaan tuen osalta, ja uuden lain odotetaan astuvan voimaan 1.8.2025. Lakiuudistuksen myötä tuen käytännöt muuttuvat, ja muutoksilla voi olla vaikutuksia myös erityisopetuksen resursointiin. Lautakunnan talousarvioesityksessä ei ole huomioitu lisäresursointia lakimuutoksen johdosta. Suomen hallitus on kuitenkin budjettiriihessään päättänyt vahvistaa oppimisen tukea valtakunnallisesti noin 100 miljoonalla eurolla vuositasolla.
- Palvelujen ostoissa suurimpana muutoksena ovat ruokapalvelukustannusten kasvu, sekä erät sisäiset laskennalliset erät. Lisäksi vuokratulot ovat kasvaneet vuoden 2024 talousarvioon nähden. Muutokseen vaikuttaa keskeisesti inflaatio, korkokulujen kasvu, sekä uudet valmistuneet tilat.
- Varhaiskasvatuksen palveluiden ostoon on lisätty määrärahat Kirkonmäen entisen koulun tontille rakennettavaa palvelusetelipäiväkotia varten, ja nämä määrärahat kattavat viisi kuukautta.
- Varhaiskasvatuksen käyttötalouden osalta on myös lisätty määrärahoja Piispanmäen päiväkodin hankintoihin. Näihin hankintoihin kuuluvat esimerkiksi patjat, peitot, verhot, lelut ja pelit, joita ei kirjata investointikuluiksi. Piispanmäen koulun kirjallisuusmäärärahoihin on tehty erillinen määrärahaesitys (oheismateriaali).
- Keltaviirin ja Tervanpolttajan päiväkodeissa varhaiskasvatustoiminta päättyy heinäkuun 2025 lopussa. Näiden yksiköiden määrärahat on varattu seitsemäksi kuukaudeksi.
- Avustuksien määrärahoja on laskettu 800 000 euroa. Talousohjelman mukaisesti on Kokkola-lisä lakkautettu 1.3.2025 alkaen. Kotihoidon tuen osalta on määrärahoja vähennetty 400 000 euroa johtuen tukien saajien määrän vähenemisestä.

- Lukiokoulutuksen vastuualueella oppivelvollisuuden pidentämiseen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen laajenemiseen on varauduttu talousarvioesityksessä vuodelle 2025.

Sivistyskeskus ja taloushallintopalvelut ovat laatineet liitteeseen A lautakunnan käyttötalouden talousarvioesityksen vuodelle 2025;

Liite A § 77 Käyttötalouden talousarvioesitys

Vastuualueet ovat päivittäneet vuoden 2025 talousarvioesityksensä omat kaupunkistrategiaan perustuvat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit TargetorPro-järjestelmään.

Lautakunnan tavoitteet ja toimenpiteet ja mittarit esitetään vastuualueittain vuodelle 2025;

Liite B § 77 Lautakunnan toimenpiteet ja mittarit vastuualueittain vuodelle 2025

Investoinnit 2025–2027

Investointiosassa olevat uusien tilojen toteuttamiseen ja kalustamiseen suunnattavat määrärahat tulee varata taloussuunnitelmaan siten kuin valtuuston päätös hankkeiden toteutumivuosista edellyttää. Lisäksi esityksessä on vuosittaisia kohdeinvestointeja.

Sivistyskeskus ja tekninen palvelukeskus on koonnut liitteeseen C lautakunnan tulevan vuoden talousarvion investointiosan;

Liite C § 77 Talousarvion investointiosa

Opetus-
ja kasvatusjohtaja

Lautakunta päättää hyväksyä

1. opetus- ja kasvatuslautakunnan talousarvioehdotuksen vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2026–2027
2. lautakuntaa koskevat tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
3. ehdotuksen investoinneista vuosille 2025–2027

Käsittely

Puheenjohtaja esitti, että Kokkola-lisä säilytetään nykyisellä tasolla, sikäli kun taloudellinen vaikutus otetaan huomioon kaupungin kokonaistaloudessa, siten että 400 000 euroa lisätään varhaiskasvatuksen talousarvioon. Jäsen Reino Herlevi kannatti esitystä.

Koska kyseessä oli päätösesityksestä poikkeava vastaesitys puheenjohtaja esitti, että asiassa suoritetaan äänestys.

Äänestys

Suoritettussa äänestyksessä puheenjohtajan päätösesitys sai 2 ääntä ja pohjaesitys sai 6 ääntä. Äänestys ei muuttanut lopputulosta.

Liite D § 77 Äänestyslista.

Päätös

Lautakunta hyväksyi alkuperäisen päätösesityksen.